

Počátky Českého slepeckého tisku, sté výročí založení časopisu Zora

První periodikum v Braillově písmu pro nevidomé a v českém jazyce se v českých zemích objevilo až na sklonku první světové války. Dlouhodobou a nezanedbatelnou hybnou silou pro jeho vznik byly neutěšené kulturní a vzdělávací podmínky pro nevidomé. Jeho existenci s největší pravděpodobností urychlila válka. Od roku 1915 se z fronty vracely stovky vojáků, kteří přišli o zrak. Klarovým ústavem pro nevidomé v Praze během války prošlo ročně 40 takto postižených vojáků. Tehdejší ředitel ústavu Emil Wagner pro ně otevřel oddělení. Pedagogický správce ústavu Karel Emanuel Macan si při práci s těmito vojáky stále silněji uvědomoval, jak citelně nevidomí postrádají tištěné české knihy a časopisy. Právě on stál u zrodu českého tisku pro nevidomé.

Karel Emanuel Macan (1858–1925) směřoval svoji energii k zápasu o novou kvalitu života českých nevidomých. On sám přišel o zrak během studií na pražské technice. Na vlastní kůži poznával nerovné postavení nevidomých ve společnosti. Začátkem devadesátých let 19. století se stal pedagogickým správcem na Klarově ústavu pro nevidomé v Praze. Své aktivity také zaměřil na oblast kulturní, vzdělávací, žurnalistickou a na oblast budování mezinárodních kontaktů. Stál u založení spolku s názvem Český slepecký tisk* (1915) a posléze i zrodu prvního periodika v českém jazyce a v Braillově písmu pro nevidomé - časopisu Zora.

„Časopis Zora začal vycházet v lednu roku 1917. První číslo vyšlo jak v Braillově písmu, tak i pro běžné čtenáře, aby mohli jakýmkoliv způsobem podpořit jeho vydávání,“ říká kurátorka výstavy Eliška Hluší. Dodnes vychází Zora v Braillově písmu 2x do měsíce a ve zvětšeném běžném písmu pro slabozraké čtenáře 1x. „Na výstavě zájemci najdou historické dokumenty, které charakterizují výročí prvního vydání časopisu,“ pokračuje Eliška Hluší. „Dokumenty jsou ze sbírek Oddělení dokumentace slepecké historie Technického muzea v Brně, z redakce časopisu Zora při SONS ČR a několik jich zapůjčil i vzdálený příbuzný prvního redaktora periodika K. E. Macana.“

Ještě krátce ke K. E. Macanovi: aktivně se kromě pedagogiky a osvěty věnoval hudbě. (Na Pražské konzervatoři byl jeho učitelem skladby Zdeněk Fibich). Macan často při prosazování svých myšlenek stál sám proti bariéře společenských předsudků a nepochopení, a to nejen ze strany veřejnosti. Výstava Počátky Českého slepeckého tisku, sté výročí založení časopisu Zora představí okolnosti vzniku českého tisku pro nevidomé až po současnost. Projekt se koná za finanční podpory statutárního města Brna.

**Spolek Český slepecký tisk měl za úkol šíření kultury a osvěty mezi nevidomými, od roku 1918 na celém tehdejší území Československa včetně Podkarpatské Rusi. Stát spolek nijak finančně nepodporoval. Peněžní prostředky na vydávání periodik, knižních publikací a hudebnin, na provoz knihovny získával spolek pořádáním různých společenských a dobročinných akcí. Spolek lze charakterizovat jako přímého předchůdce dnešní Knihovny a tiskárny pro nevidomé.*

Výstava: Počátky českého slepeckého tisku, sté výročí založení časopisu Zora

Vernisáž: 6. 3. 2017, 15.00, TMB

Doba trvání: od 7. 3. 2017 do 20. 6. 2017

Kontakt pro média:

Eliška Hluší, Oddělení dokumentace slepecké historie Technického muzea v Brně, 541 214 488,

hlusi@tmbbrno.cz